

'Ik ben vooral enthousiast over niet-selectief droogzetten'

Kritische kanttekeningen bij selectief droogzetten

Selectief droogzetten? Een groepje overwegend Drentse melkveehouders is geïnteresseerd, maar ook kritisch en terughoudend, zo blijkt tijdens een praktijkbijeenkomst van de GD in Hollandscheveld. Sommigen experimenteren er al mee, de meesten kiezen – zo lang het nog kan – graag voor de zekerheid van droogzetters.

Negen melkveehouders hebben zich verzameld in de woonkamer van Lucas en Greetje Guichelaar in Hollandscheveld. Het echtpaar melkt hier in maatschap met hun zoon Jans 65 koeien met een Lely-robot. De deelnemers van deze GD studiegroep Selectief Droogzetten (een van de laatste bijeenkomsten in een landelijke reeks) moeten straks tijdens de rondgang door de stallen beoordelen of dit bedrijf geschikt is om selectief droogzetten toe te passen. Oftewel:

een deel van de koeien droogzetten zonder antibiotica.

Voor het zover is, wil uiergezondheidsspecialist Sabine Tijs van GD eerst even horen hoe de veehouders aankijken tegen selectief droogzetten en of ze er al ervaring mee hebben. Lucas Guichelaar bijt als gastheer het spits af. Hij vertelt dat hij sinds 2000 met een melkrobot melkt. Het tankcelgetal zit gemiddeld ruim onder de 200.000 en de koeien zet hij standaard droog

met een droogzetter en een teatsealer. Zes koeien heeft hij tot nu toe drooggezet zonder antibiotica; vier daarvan zijn inmiddels enkele maanden aan de melk. Maar wat de resultaten daarvan zijn, wil hij pas aan het einde van de bijeenkomst verklappen.

Wisselende ervaringen

Ook andere boeren experimenteren ermee. Een veehouder uit Koekange vertelt dat hij

Melkveehouder Lucas Guichelaar (met lichtgrijze pet) is voorstander van selectief droogzetten. „Maar de vraag is: hoe ontwikkelt het zich als je het drie, vier jaar toepast?“

vanaf oktober is begonnen met selectief droogzetten, om de dierdagdoseringen te drukken. Hij heeft nu pakweg dertig laagcelgetalvaarzen en -koeien selectief drooggezet. Tot nu toe kwam alles goed uit de droogstand, maar dat was in de winter, tekent hij aan. „We moeten de zomerdag nog door.“

Een deelnemer uit Schuinesloot (Ov.) heeft een tankcelgetal dat schommelt tussen de 100.000 en 200.000). De hoogcelgetalkoeien zet hij droog met de dubbeltherapie: droogzetters en teatsealers. Bij dieren met een koecelgetal tussen de 150 en 250 gebruikt hij alleen een droogzetter. Vorig jaar is hij bij de laagcelgetalkoeien (onder de 150) begonnen met alleen een teatsealer, maar die vier koeien kwamen met een hoger celgetal uit de droogstand dan dat ze erin gingen. „Mijn ervaringen met selectief droogzetten zijn dus niet zo positief.“

Stan Bosman melkt in De Krim (Ov.) 100 koeien. Over het tankcelgetal van 100 tot 150 heeft hij niet te klagen; wel is de 40 procent klinische mastitisgevallen hem veel te hoog. „Ik ben vooral enthousiast over het niet-selectief droogzetten“, grapt hij. „Een combinatie van antibiotica en een teatsealer, daar heb ik goeie ervaringen mee.“ Toch is hij sinds kort ook begonnen met selectief droogzetten van koeien met een celgetal van onder de 150.

Anderen zetten tot nu toe alles nog droog met antibiotica, maar zijn wel benieuwd of selectief droogzetten iets voor hen is.

Dubbeltherapie

Veehouder Lammert Smits uit Coevorden ziet er helemaal geen heil in. „Ik melk 70 koeien, mijn tankcelgetal zit onder de 100 en ik gebruik al jaren dubbeltherapie. Dat bevalt me veel te goed.“ Smits vreest dat wanneer hij het gebruik van preventieve antibiotica (droogzetters) terugdringt, hij meer curatieve antibiotica zal moeten inzetten. Die opmerking krijgt wel bijval. „Selectief droogzetten kan best goed gaan, maar als het daarna met één of twee koeien fout gaat met een fikse uierontsteking, ben je de winst al weer kwijt.“ Smits staft zijn beweringen met de resultaten van het grote landelijke onderzoek dat de GD deed naar selectief droogzetten. Daaruit kwam duidelijk naar voren dat de kans op klinische mastitis 1,7 keer groter is bij droogzetten zonder antibiotica, uitgaande van koeien met een celgetal van maximaal 250 en vaarzen van maximaal 150 op de laatste MPR voor droogzetten. „Als ze het gebruik van antibiotica willen terugdringen, kunnen ze de aandacht beter richten op de kleine groep bedrijven die structureel heel veel

antibiotica gebruiken“, meent Smits.

Wet Dieren

Toch zal het gebruik van droogzetters waarschijnlijk verder ontmoedigd worden, vertelt Sabine Tijs. Sinds 1 januari dit jaar is namelijk de Wet Dieren van kracht. In die raamwet is onder andere opgenomen dat antibiotica niet meer preventief mogen worden toegepast. Over de precieze invulling van een richtlijn aan dierenartsen – hoe zij, als voorschrijver van antibiotica op het melkveebedrijf, dienen om te gaan met droogzetten en droogzetters – wordt nu hard nagedacht. De dierenartsenorganisatie KNMvD komt eind april met een Richtlijn Droogzetten, aldus Tijs.

Dat dit speelt, is nog lang niet bij iedereen bekend. De veehouders laten het even bezinken. Hoewel ze best inzien dat het voor de volksgezondheid van belang is om antibiotica-resistentie tegen te gaan, zijn ze wel bang dat hun vrijheid steeds verder wordt beknot. En dat het einde zoek is met het terugdringen van het antibioticagebruik. „Als we nu met z'n allen ons best doen en we zitten straks op vier dierdagdoseringen, zeggen ze: als je terug kunt naar vier, kun je ook wel terug naar drie“, klinkt het. „Straks mag je zelf geen koe meer droogzetten, moet de veearts dat komen doen“, moppert een ander. Een veehouder uit Dalen merkt op dat droogzetantibiotica vanwege het gebruik bij droge koeien sowieso niet in de melk terechtkomen; daardoor is er ook geen risico voor de volksgezondheid, redeneert hij.

Rondgang

Het wordt tijd voor een rondgang over het bedrijf. Tijdens het grootschalige onderzoek naar selectief droogzetten is namelijk gebleken dat verschillende factoren op bedrijfs- en koeniveau mede van invloed zijn op het optreden van mastitis. Zo kwam er minder klinische mastitis voor op bedrijven met schone roosters, schone boxen en bij koeien met schone uiers. Ook op bedrijven met weinig of geen *S. aureus* (op basis van tankmelkonderzoek) kwam er minder klinische mastitis voor. Verder bleken koeien een hoger risico te lopen dan vaarzen en de dagproductie op het moment van droogzetten moest onder de 12 kilo melk zitten om het risico te verminderen.

De invloed van deze factoren en daarmee de impact op een bedrijf is aanzienlijk. Tijs: „Het is daarom verstandig om per bedrijf eerst te kijken of deze managementfactoren op orde zijn, en zo nodig aan te passen.“

Lucas Guichelaar vertelt dat hij op zich ▶

Lucas Guichelaar

„Vier koeien selectief drooggezet, is goed gegaan.“

Lammert Smits

„Risico op trammelanit is te groot.“

Sabine Tijs

„Preventief gebruik van antibiotica is al niet meer toegestaan.“

Stan Bosman

„Met dubbeltherapie knappen mastitiskoeien in de droogstand goed op.“

Jan Hofman

„Voorlopig ga ik het nog niet proberen.“

GrassBalance Smakelijk, meer melk uit gras.

Een smakelijk grasmengsel met een hoge
voederwaarde en een lange levensduur.

...achter aan sluiten
dames!

Alweer file voor
de melkrobot?

EURO GRASS Join the Green Evolution

Euro Grass B.V., Postbus 26, 6590 AA Gennep, Tel.: 0485 - 550610, info@eurograss.nl, www.eurograss.nl

ECOstyle
Van nature bewust!

Pyrogenium: doe er uw voordeel mee!

✓ Minder antibiotica ✓ Breed toepasbaar ✓ Minder kosten

(Admin. nr.: 0040)

- Draagt bij aan verantwoord antibioticagebruik
- Bij mastitis (hoog celgetal)
- Bij tussenklauw-, baarmoederontsteking e.a.
- Kostenbesparing door wachttijd melk en vlees: 0 dagen

Bespaar met Pyrogenium gemiddeld € 75 per behandeling t.o.v.
conventionele behandelingen. Reken direct uw voordeel uit via de
rekenmodule op www.pyrogenium.nl

UierBalsem 500 ml en 2,5 l
(Reg. NL: 5627)
Desinfecteert en bevordert
de doorbloeding

Immulon 100 ml
(Admin. nr.: 0322)
Bij virussen aan
luchtwegen en darmen

Coffea 100 ml
(Admin. nr.: 0324)

Krachtige cafeïnebooster als
begeleidingstherapie naast
gebruikelijke medicatie

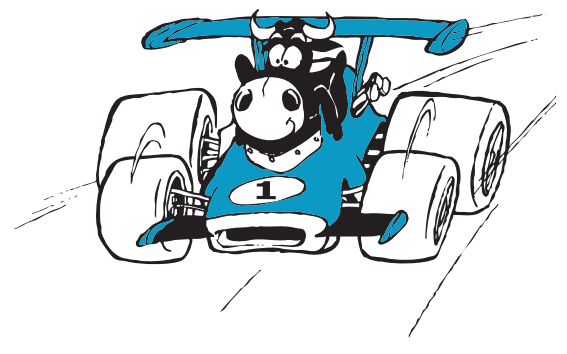
www.ecostylevoordieren.nl

Black Magic, De zwarte melk die mag!

Deze melk is voor gezonde jongvee opfok:

- Verhoogt het immuunsysteem
- Werkt preventief tegen coli en bacteriën
- Vermindert de kans op ontstekingen aan de slijmvliezen
- Stabiliseert de maag- en darmflora

Brio heeft een ruim pakket melkvervangers en specialiteiten bestemd voor opfok en mest van het kalf. Vraag naar de mogelijkheden voor een samenstelling op maat!

Brio bv Tel.: 0592 - 54 20 56 Mail: info@briobv.nl
Wij hebben in elke regio een vertegenwoordiger,
waardoor wij u persoonlijk van dienst kunnen zijn.

www.briobv.nl

weinig celgetalproblemen heeft. *S. aureus* flakkert af en toe wel op; dat geeft een enkele keer problemen met subklinische mastitis. Ook worden (door middel van monitoring via GD Tankmelk Uiergezondheid) soms pieken in omgevingsstreptokokken en coliforme bacteriën gemeten in zijn tankmelk. „Dat komt ook omdat de robot altijd alle uiers op dezelfde manier schoonmaakt“, meent zijn vrouw Greetje. „Als je zelf melkt, trek je wat extra tijd uit om koeien met vuile uiers goed schoon te krijgen.“

De afkalfstal trekt de aandacht van de groep. Guichelaar heeft onlangs het stro in het kraamhok vervangen door boxmatrassen, uit hygiëne-overwegingen. De (lege) stal ziet er superschoon en fris uit.

Koestal uitgebouwd

De maatschap Guichelaar heeft de koestal recent een stuk naar achteren uitgebouwd, met het oog op de toekomstige bedrijfsovername. De droge koeien lopen in de oude stal; het melkvee zit in het nieuwe gedeelte. Dat deel biedt plaats aan 130 koeien, maar er lopen er een goede 60. De nok van het geïsoleerde dak ligt hier een stuk hoger, het is er fris en licht en de koeien hebben de beschikking over ruime Cowhouse-boxen van 1,15 meter met koematrassen. „Nou, wat denken jullie?“ vraagt Tijs, „is dit een bedrijf waar je koeien selectief droog kunt zetten, ja of nee?“ Volgens Stan Bosman moet het hier wel kunnen. „De uiers van de droge koeien zijn ook mooi schoon.“ Maar, zo merkt een ander op, de bezetting is natuurlijk ook heel laag, zowel in de melkstal als bij de

droge koeien. „Dat scheelt een hoop in de infectiedruk. In 2015 zal-ie wel vol zitten.“ Een ander vraagt zich af hoe gaat dat in de zomer, als de koeien vanuit het ruime en frisse stalgedeelte na het droogzetten in de oudere stal komen. Voor de schone afkalfruimte is er alom lof.

Gastheer Lucas Guichelaar had beloofd nog te zullen vertellen hoe zijn ervaringen zijn met selectief droogzetten. Hij heeft zes koeien, waarbij het koecelgetal onder de 50 lag, selectief drooggezet bij een dagproductie van ongeveer 10 kilo melk. Vier zijn er nu aan de melk. „Het is bij alle vier goed gegaan, ze hebben de eerste drie, vier melkcontroles na afkalven een laag celgetal“, geeft hij aan. „Wat selectief droogzetten betreft ben ik wel vóór. Maar de vraag is wel: hoe ontwikkelt zich dat als je het drie, vier jaar lang toepast? Die ervaring hebben we nog niet, maar het beleid is al wel ingevoerd. En het zal nog wel strenger worden, de overheid kennende.“

Pyrogenium en knoflook

Op de voergang wordt nog even nagepraat. Stan Bosman: „Onze resultaten zijn met de dubbeltherapie al tien jaar hartstikke goed. Ik heb veel klinische mastitis, maar als dat in de droogstand goed opknapt, is dat veel waard.“ Daarbij is zijn dierdagdosering van 4,5 hartstikke netjes, vindt hij. „Het is ook niet zo dat wij alle mastitiskoeien met antibiotica behandelen. Ik gebruik ook knoflookextracten en pyrogenium. Zodra ik een vlokje in de melk zie, worden ze daar gelijk mee behandeld. Daar knappen ze vaak beter van op dan van een antibioticum.“

Hij probeert sinds twee maanden wel om koeien die de hele lactatie door een celgetal van onder de 50 hebben gehad, zonder antibiotica droog te zetten. De eerste komen binnenkort aan de melk. „Na twee, drie melkcontroles weet ik meer“, belooft Bosman. Lammert Smits blijft overtuigd gebruiker van droogzetters. „Als je de uitkomst van de GD-proef leest, denk ik: waar zijn we mee bezig? Dit is het paard achter de wagen spannen. Bij selectief droogzetten is het risico op trammelant veel te groot. En dan discussiëren over hoeveel extra mastitisgevallen acceptabel zijn, dat wil je toch niet?“ „Zeker als je ziet dat er in het aantal mastitisgevallen een factor 10 verschil zit tussen een bedrijf met goed hygiënisch management en een bedrijf dat de hygiëne niet op orde heeft“, vult Stan aan. „Dan moet je daarmee beginnen. Het risico op klinische mastitis is op bedrijven met een goed management veel kleiner.“

Jan Hofman melkt in Dwingeloo 175 koeien. Twee jaar geleden is hij begonnen met de dubbeltherapie en dat bevalt super, vertelt hij. „Nu moeten we met z'n allen minder antibioticum gebruiken, dus je moet wel selectief gaan droogzetten. Maar voorlopig ga ik het nog niet proberen. De kosten van droogzetters zijn maar heel gering en als ik een koe met uierontsteking krijg, of ik moet er eentje afvoeren, dan is de winst qua lagere dierdagdosering al weg, meent hij. Jan vervolgt: „Boeren laten het nu allemaal maar over zich heen komen, maar het gaat veel te snel. Er is nog maar nauwelijks onderzoek gedaan of het wordt al ingevoerd. Ik voorspel dat de wal het schip gaat keren, let maar op.“ ■

Tijdens de rondgang over het bedrijf van Guichelaar (midden, met pet) wordt ook een blik geworpen op de jongste kalveren.

